

Slovo k povzbuzení na neděli 2. června 2024, na 9. neděli v mezidobí – B
Biblická čtení: Dt 5,12-15; Ž 81; 2Kor 4,6-11; Mk 2,23 – 3,6

Milé sestry, milí bratři,

dnešní evangelium možná patří k těm biblickým textům, u nichž **nebezpečí** příliš zjednodušeného, povrchního a možná i trochu projekčního čtení je asi o něco větší než třeba u jiných úryvků. Číst slova «sobota je pro člověka, a ne člověk pro sobotu» **ve smyslu**, že není vlastně potřeba mít rituál, chodit v neděli do kostela (či v sobotu do synagogy), že není nutné dodržovat předpisy, když to člověk tak necítí, anebo že je možné i jíst s cizích klasů, když «Syn člověka je pánem i nad sobotou» patrně **nebude** nejlepší možnou četbou. Proto stojí za to se nad textem zkusit zamyslet pozorněji...

Nejprve je asi dobré zmínit **kontext** úryvku, který nám ostatně připomnělo již i **čtení první**. Jím je **sobota**, její **svěcení** jako dne svátečního, účast na synagogální (či chrámové) **bohoslužbě**. «Zachovávej den sobotní a svět ho tak, jak ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh» jsme slyšeli.

Sobota, sedmý den v týdnu, byla po celé dějiny Izraele jednou z nedůležitějších veličin, která Izrael **charakterizovala**. Izrael se se sobotou až **identifikoval**, právě jejím zachováním se **vymezoval** vůči pohanskému okolí. Dodržování soboty, ustání od všech prací (to je i význam slova *šabat*), nabylo proto ještě více na významu v době **helénismu**. Se sobotou bylo spjaté i očekávání **Mesiáše**, mimo jiné, že dodržování soboty bude podmínkou jeho příchodu, který se uskuteční možná právě zase v sobotu. U ortodoxních židů je tomu tak nějak dodnes.

I proto se konkrétní podoba **dodržování soboty** – co se v den Bohu zasvěceném smí a co už ne – stala předmětem rabínských dohad a interpretací. Zvláště **farizeové**, z jejichž řad se učitelé Zákona v Ježíšově době zpravidla rekrutovali, na předpisech o sobotě velmi lpěli.

To vše byl také důvod, proč se již **nejranější křesťanství** muselo vůči sobotě i nějak **vymezit**. Když ještě v židokřesťanském prostředí **den sváteční** – pro Kristovo zmrtvýchvstání – přesunulo ze soboty na **neděli** a nazvalo ji dokonce Dnem Páně.

A možná právě takovéto křesťanské vymezení vložené do Kristových úst můžeme nějak číst i **za textem** Markova evangelia. Nový Zákon je přeci vždy jak **svědectvím** Ježíšových slov a činů jakož i **reflexí zkušenosti** prvokřesťanské komunity. V našem případě jde tedy o svědectví o již Ježíšově vymezení se sobotě jakož o reflexi nové skutečnosti, že Bohu zasvěceným dnem svátečním se pro křesťany stala neděle, den Kristova vzkříšení. V nedělní bohoslužbě už první křesťané začali zakoušet jedinečnou Boží blízkost.

V Kristových dnešních slovech tak **nemůžeme** slyšet nějaké popření svěcení dne svátečního, nejde o zrušení Božího přikázání «pamatuj, abys den sváteční světil». Ostatně i Ježíš v sobotu přichází do synagogy, první křesťané se hned po Letnicích začali první den v týdnu scházet k «lámání chleba» (přičemž zpočátku ještě nějakou dobu chodili i v sobotu do synagogy či do jeruzalémského chrámu). Ale jde o **novost** a legitimitu **křesťanské neděle**. V tomto smyslu můžeme číst, že «Syn člověku je (opravdu) pánem i nad sobotou».

Můžeme ale zkusit ještě i trochu **jinou četbu**. Na Ježíšova slova a sobotě a na jeho odvolání se na starozákonní příklad krále Davida, který dovolil hladovým služebníkům porušit rituální předpisy jezením posvátných chlebů, navazuje Kristovo zázračné **uzdravení** člověka s ochrnutou rukou. Děje se **v sobotu**. Jako i řada jiných podobných sobotních uzdravení, která se stala **záminkou** pro mnohé farizeje a učitele Zákona začít Ježíše opravdu **nenávidět**.

Kristus takovým uzdravením opět ukazuje svou **mesiášskou moc**, koná zázrak předpovězený proroky. Že se tak děje **v sobotu**, odhaluje také nejvlastnější **smysl svátečního dne**, totiž setkat se s **Božím milosrdenstvím**. Uzdravení chromého zjevuje přeci **Boží lásku**, člověk a jeho úděl Božího Syna zajímá.

V následném **dialogu** s farizei «Smí se v sobotu jednat dobře, anebo zle? Život zachránit, anebo zabít?» můžeme číst ale něco ještě **obecnějšího**, formálnějšího: Dá-li Kristus **přednost** uzdravení před dodržením soboty, ukazuje tím, že naše **lidské pochopení Božích příkázání** nemusí být ještě vždy správné. Zvláště vytratí-li se z něho to nejdůležitější: Láska a milosrdenství. Představy, co přesně se v sobotu smí či nesmí, byly přeci z velké části již výplodem rabínských interpretací a ne četbou Božího slova.

Anebo vše můžeme číst, že **jsou** věci **důležitější a méně důležité**. V dané chvíli bylo důležitější **uzdravit chromého** než dodržet sobotu, navíc především dle rabínských představ. V lidském životě nastávají situace, kdy dojde ke **konfliktu hodnot**, kdy člověk musí volit **to lepší**, podstatnější a důležitější. Protože i **Boží Syn** tak učinil, uzdraviv chromého právě v sobotu.

I když v konkrétních situacích může být **složitě** rozlišit a rozpoznat, co je dobré, lepší a co ne, přesto **platí**, co ukazuje Ježíšův čin: Že je třeba se snažit **volit dobro větší**, že to má přednost před dobrem dílčím, **milosrdenství** k člověku má přednost před vlastní zdánlivou poskvrnou. A že ze dvou nevyhnutelných **zel** – porušení soboty nebo neuzdravení člověka – je třeba volit **zlo menší**; porušení představ o sobotě je pro Krista, zdá se, menším zlem než neuzdravení v sobotu. A že někdy i **jedinečnost okamžiku** je pro mravní rozhodování důležitá. Což můžeme číst v zajímavém detailu, že Kristus patrně mohl uzdravit chromého i jindy, nešlo zjevně o akutní stav. V dané chvíli však jako Boží Syn rozpoznal, že k uzdravení má dojít zrovna v tu chvíli, **v sobotu**, v synagoze, před zraky farizeů.

Ano, v zázraku uzdravení v sobotu jde především o **Ježíšovu mesianitu** a o ukázání nejhlubšího smyslu dne svátečního, pozvání setkat se s Boží láskou. To smysl **křesťanské neděle** a nedělní bohoslužby nejenže neumenšuje, ale naopak, umocňuje. Ale možná můžeme v dnešním evangeliu číst i **povzbuzení** ke statečnosti v řešení **mravně konfliktních situací**, k nimž prostě dochází. Vždy je třeba pokorně hledat, co je **dobro větší a zlo menší** a v dané chvíli důležitější. Vědomí tohoto principu nám totiž může pomoci – s Boží pomocí – se rozhodovat a jednat **lépe**.

Podobné povzbuzení můžeme nakonec číst i **v dnešním čtení druhém**. Zaznělo v něm jakési **Pavlovo vyznání** vlastní duchovní zkušenosti po jeho obrácení, po jeho osvícení, když se setkal s Kristem. Pavel vyznává, že od té chvíle ve všem svém trápení pociťuje Kristovu tajemnou blízkost. A že veškeré své trápení a bolesti chápe jako podíl na Kristově utrpení. Nebylo by dobré slyšet v těchto Pavlových slovech nějakou oslavu utrpení pro utrpení samo. O tom Kristus **kříž** přeci primárně není, utrpení není smyslem a cílem života člověka. Náš kříž je – mimo jiné – o **nesení bolesti**, jež na člověka přijde, anebo si ji život vyžádá, **bez toho**, aby se křížem nechal člověk zlomit, aby se bolestí člověk stal agresivním. Kříž je také o **bolesti plynoucí z lásky**, o bolesti oběti. A také o bolestné snaze **zastavit** proud, řetězec nějakého **zla** tím, že je nepustíme dál, že **přijmeme** urážku a agresí druhých bez msty, že umíme i prohrát. Ani to není oslava pasivity, ale **připomenutí**, že v životě i takové situace **přicházejí**, kdy **stát se** poslední obětí jednoho řetězce zla je někdy oním **větším dobrem**, menším zlem. Ne nepodobně **Kristovu kříži**, který se právě přijetím stal **dobrem největším**. Prostě platí, i při vši složitosti situací, že bývá, aspoň někdy **větším dobrem** a **menším zlem** nepustit zlo dál, **zastavit je** na sobě, snést je, unést je. A tak se připodobnit **Pánu Ježíšovi**, nechat zlo odtéci ve vlastní krvi z tohoto světa, ze společenství lidí.

Milé sestry, milí bratři, **zprvé** se dnes zkusme zaradovat z **neděle**, ze dne svátečního, ze dne Kristova zmrtvýchvstání. Zkusme především prostřednictvím **nedělní bohoslužby** otevřít svá srdce Boží lásce. **Zadruhé** zkusme – po vzoru Kristově – hledat vždy **dobro větší a zlo menší**, statečně a pokorně. A **zatřetí** vezme, že **nepustit zlo**, nechat je na sobě vykonat jeho dílo, ale nepustit je dál, může být někdy **dobrem největším**.